

O'PKA KASALLIKLARNI ANIQLASHDA ZAMONAVIY DIAGNOSTIK USULLAR

Madraximova Nigora Ravshanbekovna

FJSTI, Normal anatomiy, operativ jarohlik va tapagrafik anatomiya kafedrası

Muhammadjonov Sarvarbek G'ayratjon o'g'li

FJSTI, Biotibbiyot muhandisligi 1622-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada pnevmoniya to'g'risida ma'lumotlar, diagnosktika to'g'risida tushunchalar keltirilgan. Tashqi muhit ta'siri va organizmning ichki omillari qarish jarayonining tezlashuviga, organizmning erta qarishiga olib keladi, bu jarayon organizmning o'sish va rivojlanishi to'xtaganidan keyin boshlanadi. Umuman olganda, zamonaviy tekshiruvlarning ma'lumotiga asosan pnevmoniya bilan kasallanish ko'pgina omillardan iborat: hayot tarzi, oila ijtimoiy holatidan, mehnat sharoitidan, hayvonlar bilan muloqotdan, sayohat, zararli odatlari ko'pligidan, kasallar bilan muloqotdan, shuningdek xavf omillardan—alkagolizm, chekish, o'pkaning obstruktiv kasalligi, surunkali yurak yetishmovchiligi va jiplashib yashashidan iborat. Shuning uchun pnevmoniya davosida fizioterapevtik muolajalarni tavsiya etishda, o'ng o'pka ko'proq zararlanishini e'tiborga olish tavsiya etiladi, drenajli massaj, bemorning to'shakda joylashishi shu asnoda tavsiya etilishi maqsadga muvofiq.

Kalit so'zlar: Rentgenoskopiya, Rentgenografiya, Fluorografiya, Bronxografiya, Bronkoskopiya, Torakoskopiya, O'pka funktsiyasi testi o'pka ventilyatsiyasi, Laboratoriya usullari (balg'amni tekshirish).

- O'pka kasalliklari juda keng tarqalgan. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, surunkali kasalliklarning yarmidan ko'pi o'pka va bronxlarda uchraydi. Nafas olish tizimining eng keng tarqalgan patologiyalari orasida: zotiljam; o'pka saratoni; KOAH (surunkali obstruktiv o'pka kasalligi), sil kasalligi, astma, bronxit.

Ulardan nafaqat chekuvchilar va ekologik jihatdan noqulay hududlar aholisi azoblanadi. Hech kim o'pkada yallig'lanish va neoplazmalardan immunitetga ega emas va bu jarayonlar juda xavfli bo'lishi mumkin. Shuning uchun shifokorlar profilaktika chorasi sifatida muntazam ravishda o'pka tekshiruvini tavsiya qilinadi

O'pka va nafas yo'llarini o'rganish usullari. Bugungi kunda o'pkalarni tekshirish va kasalliklar va patologiyalarni aniqlash uchun juda ko'p turli xil usullar qo'llaniladi

- Rentgenoskopiya. Bu o'pkani tekshirishning eng keng tarqalgan usuli bo'lib, o'pka to'qimalarining tuzilishidagi o'zgarishlarni ko'rish, siqilish o'choqlari yoki ichi bo'sh joylarni topish, plevra bo'shlig'ida suyuqlik yoki havo mavjudligini aniqlash imkonini beradi. Rasm rentgen apparati yordamida yaratiladi va ekranda ko'rsatiladi.

- Rentgenografiya. Ushbu tekshiruv davomida tasvir rentgen apparati yordamida ham yaratiladi, lekin u plyonkaga o'rnatiladi va monitorda ko'rsatilmaydi. Radiografiya o'pkaning diagnostikasi uchun juda aniq va informatsion usul bo'lib, o'z vaqtida hatto eng kichik o'zgarishlarni ham ko'rish imkonini beradi.

- Fluorografiya. U printsiptial jihatdan rentgenografiyaga o'xshaydi, lekin tasvir kichik formatli plyonkada chop etiladi yoki monitorda ko'rsatiladi. Raqamli fluorografiya odamlarga kamroq radiatsiya ta'siriga ega, ammo tasvir sifati o'pka rentgenografiyasiga qaraganda biroz yomonroq.

- Bronxografiya. Ushbu turdagi rentgenografiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi va bronxlar holatini tashxislash uchun ishlatiladi. X-nurlarini o'tkazmaydigan bronxning lumenine kontrast agent AOK qilinadi.

- Bronkoskopiya. Bu usul traxeya va bronxlarning shilliq qavatini tekshirish uchun ishlatiladi. U maxsus qurilma - bronkoskop tomonidan ishlab chiqariladi, unga biopsiya yoki begona jismlarni olib tashlash va poliplarni olib tashlash, miniatyura kamerasi va boshqa asboblarni uchun maxsus forsepslar biriktiriladi. Bemorni noqulaylikdan himoya qilish uchun manipulyatsiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi. Bronkoskop og'iz orqali traxeyaga kiritiladi.

- Torakoskopiya. Maxsus vosita - torakoskop yordamida amalga oshiriladigan plevra bo'shlig'ining endoskopik tekshiruvi. Ko'krak qafasidagi kichik ponksiyon orqali umumiy behushlik ostida o'pkaga AOK qilinadi. Ko'p jihatdan, harakat tamoyili bronkoskopiya o'xshaydi.

O'pka funktsiyasi testi. O'pka ventilyatsiyasi. Bu usul o'pkaning nafas olish hajmi nima ekanligini aniqlashga va nafas olish etishmovchiligi darajasini aniqlashga imkon beradi. Plevral ponksiyon. O'pkaning ushbu tekshiruvi paytida plevra bo'shlig'ining tarkibi kichik ponksiyon orqali tahlil qilish uchun olinadi. Manipulyatsiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi. Plevral ponksiyonning asosiy ko'rsatkichlari plevrit, o'smalar va o'pkada suyuqlik va havoning patologik to'planishi hisoblanadi. Laboratoriya usullari (balg'amni tekshirish) Balg'am ikki usulda tekshiriladi: mikroskopik va bakterioskopik. Birinchisi, parazitlarni, shilimshiqlarni, bakteriyalarni, turli xil shakllanishlarni aniqlashga va qo'shimcha ravishda sil kasalligini aniqlashga imkon beradi. Bakterioskopik usul turli xil o'pka infeksiyalarining qo'zg'atuvchilarini ochib beradi.

Xulosa. Har yili dunyoda 17 million odamda pnevmoniya aniqlanadi. O'pka kasalliklari sababli o'lim darajasi juda yuqori bo'lib 8-9% ni tashkil etadi. 2017-yilda besh yoshgacha bo'lgan 808 694 bola pnevmoniyadan vafot etgan. Bu raqamlardan ko'rinib turibdiki pnevmoniya kasalliklarini to'g'ri davolash bilan birgalikda shifokor ko'ruviga vaqtida borish, tibbiy tahlillarni o'tkazish va tog'ri davo choralarini belgilash inson hayotini saqlab qolish uchun birinchi yordam bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Aliyev N., Muhammadjonov S. THE ROLE OF MATHEMATICS EDUCATION IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF MEDICAL WORKERS. THE IMPORTANCE OF MATHEMATICS FOR A HEALTH WORKER. MATHEMATICAL METHODS AND STATISTICS IN MEDICINE //Бюллетень педагогов нового Узбекистана. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 39-42.

2. Nurillo N. A., Muhammadjonov S., Tojimatova L. THE ROLE OF MATHEMATICS EDUCATION IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF MEDICAL PERSONNEL. THE IMPORTANCE OF MATHEMATICS FOR THE HEALTH WORKER //International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research. – 2023. – Т. 3. – №. 6. – С. 54-56.

3. Melibayeva, F. M., Aliyev, N. A., & Muhammadjonov, S. G. o'g'li. (2023). CHEKISH BILAN BOG'LIQ O'PKA KASALIKLARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(16), 719–723

4. AN Abdiqayumovich, M Sarvarbek Gayratjon o'gli. ZAMONAVIY DIAGNOSTIKANING ROLI. ZAMONAVIY DIAGNOSTIKA USULLARI. Лучшие интеллектуальные исследования 10 (6), 177-180.

5. N.Madrahimova. Scientific bases of methods for studying anthropometry of the eye bowl. Science and Innovation, Volume 1, Issue 8, pp. 1001-1006, 2022.

6. 7-18 ёшли болаларнинг кўз косаси антропометриясини ўрганиш. Ю.Н.Нишонov., А.Р.Абдулхакимов., Н.Р.Мадрахимова. Scientific impulse 1(5), 910-913, 2022

7. Madraximova N.R. (2023). INTERCORRELATION OF THE SIZE OF THE EYE SLIT AND THE ANTHROPOMETRIC PARAMETERS OF THE ORGANISM. World Bulletin of Public Health, 29, 27-29

8. Odilov, X., Mirzajonova, S., & Rustamov, A. (2023). ATEROSKLEROZ TIBBIYOTDAGI DOLZARB MUAMMO VA UNGA AMALIY TAVSIYALAR. Engineering Problems and Innovations

9. Одилов, Х., Эминов, Р., & Одилов, Ж. (2023). БОЛАЛАРДА БУЙРАКЛАР ИККИ ТОМОНЛАМА СИЙДИК ТОШ КАСАЛЛИГИ ДАВОЛАШ ТАКТИКАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. Engineering Problems and Innovations